

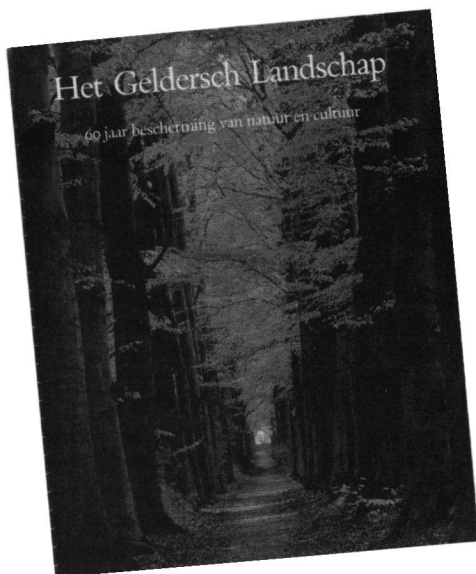
boekbesprekingen

Het Edelhert

Dit puur Nederlandse boek over het Edelhert valt eigenlijk in twee delen. Enerzijds verschaffen de korte hoofdstukken (over de bakermat van het Edelhert, het Edelhert gisteren, vandaag en in de toekomst, biotoop en biotoopverandering, het gewei, de schade die ze kunnen aanrichten, de bedreigingen en de beheersmaatregelen) veel informatie waarover de auteurs beschikten, anderzijds bevat het boek een aantal indrukwekkende fotoseries (zwartwit) over de hertentrek, de bronstijd, het hert in het landschap, het gewei, het sociaal leven, de Veluwe landschappen en enkele andere bewoners van de Veluwe. Alleen al om de vaak zeldzame, maar ook niet zelden sfeervolle opnamen een dankbaar bezit voor allen die in het Edelhert in Nederland zijn geïnteresseerd. Op de ruimte voor de foto's is dan ook heel terecht niet bekknibeld. Het boek bevat zeven tekeningen waarvan die van de stamboom van de herten wat onduidelijk is overgekomen. In talloze situaties is het Edelhert fotografisch vastgelegd, de een nog mooier dan de andere. Grappig zijn de opnamen van een Grijs (officieel Witte) Kwikstaart die de vliegen van het gewei van een Edelhert wegvangt voor zijn jongen. Niet voor niets schuilt er een ruim dertigjarige ervaring bij Van den Hoorn als wildfotograaf.

Daarbij komt dat voor de kenner het gewei een goed herkenningsteken is om de dieren individueel te onderscheiden, waardoor interessante gegevens over de hertentrek konden worden ontfutseld aan de geheimen van een van onze grotere zoogdieren op de Veluwe. Want het is begrijpelijk dat het boek voornamelijk gaat over de achthonderd Edelherthen die bij ons op de Veluwe nog leven. Een boek dat elke zoogdierenliefhebber in zijn bezit zou willen hebben, maar zeker ook allen die wel eens pogingen hebben ondernomen om een Edelhert op de gevoelige plaat vast te leggen.

Dick van den Hoorn & Jan van Haaften: *Het Edelhert*. 128 bladzijden, 110 zwartwit foto's, 7 tekeningen (1987). Met een voorwoord van de Prins der Nederlanden. Uitg. W.J. Thieme & Cie., Zutphen. Prijs f 39,50.

Het Geldersch Landschap

Ter gelegenheid van het zestigjarig bestaan van 'Het Geldersch Landschap' hebben bijna alle 30.000 begunstigers van de stichting een gratis exemplaar ontvangen van een prachtig uitgegeven boekwerk over de huidige 75 natuurterreinen en oude buitenplaatsen die in eigendom en beheer zijn. In dit jubileumboek komen onder meer aan de orde de geschiedenis, landschapstypen, flora, fauna, monumenten, beheer, (milieu-)problemen en het gebruik van de terreinen door de mens, waaronder recreatie. Van alle terreinen, tezamen ongeveer 8000 ha, wordt een korte beschrijving gegeven. Van de opengestelde gebieden (meer dan 90% van het totaal) is bovendien de bereikbaarheid per bus aangegeven. Het jubileumboek is luxueus uitgevoerd en bevat meer dan driehonderd uitmuntend

gekozen, kleurenfoto's van tal van Gelderse natuurfotografen.

Eigenlijk mag het boek bij geen enkele Gelderse natuurliefhebber in de boekenkast ontbreken, maar ook anderen die menen de provincie goed te kennen zullen het een fijn bezit vinden. De liefde voor het Gelders landschap zal er bij velen door worden vergroot.

Rien Snijders & Koos Dansen: Het Geldersch Landschap. 60 jaar bescherming van natuur en cultuur. 183 bladzijden, ruim 300 kleurenfoto's, bijna 100 pentekeningen van Marius Kolvoort, formaat 28 x 22 cm (1989). Uitg. Stichting Geldersch Landschap, Kasteel Zypendaal, 6814 CL Arnhem, 085-420 944. Niet-begunstigers kunnen het boek bestellen door f 55,- over te maken op girorekening 912 113 ten name van Het Geldersch Landschap, Arnhem, onder vermelding van 'jubileumboek'.

Heidebeheer en fauna

In de afgelopen eeuw is de heide in Nederland, wat oppervlakte betreft, enorm afgenomen. Ook de kwaliteit ging hard achteruit. Met name de zure regen zorgde voor een sterke vergrassing. Geen wonder dat nu ook de fauna van de heide in de problemen is gekomen. Deze problemen, -de problemen rond de fauna van de heide- zijn aan de orde geweest op een studiedag, gehouden 7 september 1988 te Ede.

Een aantal soorten insecten, reptielen en vogels is gebonden aan de heide en gezien het bovenstaande is het niet verwonderlijk dat juist soorten uit deze groepen in moeilijkheden komen. Sommige natuurbeschermers stellen dan ook voor, specifieke maatregelen te treffen om deze soorten te beschermen. Hierbij doen zich een aantal problemen voor. Bijen, bijvoorbeeld, zijn gebaat bij schapen op de heide; immers de schapen lopen de webben van spinnen kapot. Dit laatste is natuurlijk nadelig voor de spinnen.

Waarvoor moet de beheerder nu kiezen bij soortbeheer: voor de spinnen of de bijen, of geen schapen? Verder is er dan nog de principiële vraag bij natuurbeheer: is het bevorderen van sommige soorten tegen andere soorten nog wel natuurbeheer? Wordt natuurbeheer zo geen 'gruttoteelt' of kwekerij van Zandhagedissen?

Andere natuurbeschermers kiezen voor de benadering van integraal beheer vanwege bovengenoemde dilemma's. Deze benadering gaat er vanuit dat de natuur beter zichzelf kan redden naarmate meer elementen van het

ecosysteem (nog) aanwezig zijn. Geen verjonging van de heide door plaggen en branden, maar door beheer met (semi-)wilde grazers. Deze benadering lijkt zo idyllisch, ongecompliceerd en betaalbaar, en dus aantrekkelijk: wat is de heide zonder schapen of runderen? Maar wat nu als de Zandhagedis vertrapt wordt door koeiepoten?

De grote vraag bij integraal beheer is dus, of zeldzaam geworden soorten het zullen redden. Eén van de conclusies van deze studiedag is dan ook, het uitvoeren van meer experimenten met begrazing om zodoende antwoord te krijgen op deze vragen.

Blijft natuurlijk staan dat zure regen flink moet worden teruggedrongen. En wat dat betreft toont zo'n studiedag weer ons aller dubbelhartigheid er werd flink vlees genuttigd uit de bioindustrie en vrijwel iedereen kwam met een auto. Slechts een enkeling had er een treinreis voorover en een wandeling van een uur over (jawel) de Ginkelse Heide...

J. van der M.

Voor wie meer wil weten over dit onderwerp is er het rapport 'De heide heeft toekomst', te bestellen door overmaking van f 12,50 op postrekeningnummer 54 430 ten name van Staatsbosbeheer, Utrecht, onder vermelding van: 'rapport De Heide heeft toekomst, sept. '88'.

Zeehonden (*Phoca vitulina*) in de Zeeuwse wateren

Er bestaan plannen om de zeehondenstand in Zeeland te bevorderen. Voor wie daarover meer wil weten is er dit boekje 'Zeehonden in de zeeuwse wateren'. Dit is een gezamenlijk initiatief van het Consulentschap Natuur, Milieu en Faunabeheer, Rijkswaterstaat en de Provincie Zeeland. Deze voorlichtingsactie bestaat uit een reizende tentoonstelling, het houden van lezingen en het uitbrengen van diaserie's, folders en lesmateriaal voor het onderwijs. In het kader van deze actie is ook een boekje verschenen. Hierin wordt nader ingegaan op de leefwijze van de Zeehond en het voorkomen van het dier in het verleden en in de toekomst. In de boekhandel kost het f 4,95. Wilt u het postaal ontvangen, maak dan f 7,50 over op gironummer 5 652 027 ten name van NRI, Middelburg onder vermelding van het gewenste.

J. van der M.

Harry Benschop & Anton van Haperen: Zeehonden in de zeeuwse wateren. 32 bladzijden. Foto's, kaarten, tekeningen. ISBN 90-72146-05-0. Prijs f 4,95.